

Wychodzi w Krakowie

codziennie o godzinie 8 1/2 rano, wyjąwszy Poniedziałki i dni następujące po świątach.

Cena:

W KRAKOWIE miesięczna 1 złr. 30 kr. — kwartalna 4 złr.

W KRAJU kwartalna razem z przesyłką pocztową 5 złr. m. k.

Przedpłata

Przyjmuje się w księgarni JÓZEFA CZESHA przy Głównym Rynku N. 453.

Piśmiadze przesyłają się franco pocztą wprost do BIÓRA REDAKCYI CZASU

wyrażony na kopercie „prenumeracyjne pieniądze“.

CZAS

Przyjmują się

OGŁOSZENIA, ROZPRAWY, ODEZWY wszelkiego rodzaju.
DONIESIENIA literackie, księgarskie, handlowe, przemysłowe, rolnicze itp.
WIADOMIENIA dotyczące się sprzedaży, kupna, dzierżawy itp.

Za opłatą

od większa petytowego za jednorazowe umieszczenie po 4 kr. następne po 2 kr. — z dopłatą po 10 krajcarów za każdą publikacyą na stępel rządowy.

Listy

niefrankowane nieprzyjmują się, wyjąwszy od stałych lub znanych korespondentów
Numer pojedynczy kosztuje 10 groszy.

Kraków 20 lipca.

Z dzienników otrzymanych wczoraj, przekonaliśmy się, że dokumenta przedłożone w Izbie angielskiej w przedmiocie konferencji wiedeńskiej, są w liczbie XXIII, ale żaden z organów prasy nawet angielskiej, nie podaje ich wszystkich dosłownie, lecz streszcza niektóre. Gazety znów francuskie zamieszczają te noty, które im się ważniejszymi być zdają, nie trzymając się wcale porządku numerycznego, ani porządku dat. Tak nota którą nam pierwszą przyniosły, a którąśmy podali wczoraj, nosi w szeregu tych dokumentów numer XVII. Podając zatem te akta czytelnikom naszym, trzymać się musimy jednego dziennika. Bierzymy *Globe*, który pierwsze pięć numerów w ten sposób streszcza:

Dokumenty dyplomatyczne złożone w Izbie wczwartek wczoraj, odnoszą się prawie wyłącznie do rozwiązania trzeciego punktu przedłożonego pierwotnie przez Austrię, (zaraz po odrzuceniu przez Rosję rozwiązania przedłożonego przez sprzymierzeńców, a na który i Austrija przystała). Pierwsza skazówka propozycji austriackich, znajduje się w depeszy hr. Buola do lorda Clarendona.

Lord Clarendon w depeszy pod datą 3go kwietnia, odpowiada na rzeczoną depeszę (nieudzieloną), i pośpieja ją bez wahania. Propozycja pierwotna stawiała dwie alternatywy: 1) ograniczenie sił tureckich i sił rosyjskich, i wolność dla kilku okrętów wojennych do państw sprzymierzonych należących, zostawiania na Dunaju; lub też 2) prawidło dla Turcyi wezwania na pomoc flot sprzymierzonych, ile razyby się zagrożona sądziła. Lord Clarendon odpowiada na tę depeszę w sposób następujący:

„Powiedziałem hr. Colloredo, jako zastanowiłem się nad depeszą hr. Buola, i uczułem pewne zdziwienie i żal, albowiem kazała się ona domniemywać, że Austrija nie przystąpiłaby do traktatu 2go grudnia, gdyby mocarstwa Zachodnie obstawały przy utrzymaniu trzeciego punktu; hr. Buol nie może spuszczać z uwagi, że systemat zrównoważenia jaki proponuje, jest wadliwy i przypuścić się nie da“.

W innej depeszy pod tą samą datą lord Clarendon wyłożył lordowi John Russell postanowienia powzięte w imieniu mocarstw sprzymierzonych przez pp. Drouyn de Lhuys, lorda Palmerston, lorda Lans-

downe i lorda Clarendon. Dwa sposoby rozwiązania trzeciego punktu były również proponowane. Pierwszy przez zneutralizowanie morza Czarne, lub drugi przez ograniczenie sił morskich Rosyi na tem morzu, a to w sposób następujący:

1) Rosja i Turcja zatrzymałyby na morzu Czarnem i na morzu Azowskim, każda po cztery tylko okręty liniowe, tyleż fregat i pewną liczbę małych statków przeznaczonych do sprawowania policyi na tych wodach, jak niemniej kilka okrętów nieuzbrojonych, przeznaczonych wyłącznie do przewożenia wojska. Toż samo ograniczenie nałożoneby było Turcyi co do sił morskich jakie utrzymuje w Bosforze i na morzu Marmara.

2) Anglia, Francja i Austrija mogłyby mieć każda na morzu Czarnem dwa okręty liniowe, dwie fregaty, i kilka małych statków, jeżeliby to za potrzebne uznały. Okręty wojenne rosyjskie nie mogłyby wejść ani do Bosforu ani na morze Śródziemne.

3) W razie niebezpieczeństwa dla Turcyi i na jej żądanie, całe siły morskie Anglii, Francji i Austrii, mogłyby wpłynąć na morze Czarne ku obronie państwa Otomańskiego.

4) Stronom zawierającym umowę, wolno będzie mieć konsułów we wszystkich portach tureckich morza Czarne i Azowskiego.

Zgodzono się na to co następuje:

1) Oba systematy, to jest systemat zneutralizowania morza Czarne i systemat ograniczenia sił morskich Rosyi i Turcyi na morzu Czarnem przedłożone będą Austrii, aby jeden z dwóch wybrała. Francja i Anglia wspólnie z Austrią przedłożą Rosyi to, na co się zgodzą; w razie zaś odrzucenia przez tę ostatnią propozycji uczynionych, trzy mocarstwa sprzymierzone porozumią się z sobą w celu dalszego prowadzenia wojny;

2) Rzeczą jest wiadomą, że Francja i Anglia wolałyby system zneutralizowania, gdyby inni Austrija pozostawiła w tej mierze wybór;

3) Gdyby Austrija odmówiła zobowiązania, iż działać będzie wspólnie i zgodnie z Francją i Anglią w razie odrzucenia przez Rosję jednego lub drugiego z tych systematów, Francja i Anglia zaproponowałyby systemat zneutralizowania, a w razie gdyby ten odrzucony był przez Rosję, wszelkie negocjacje będą zerwane.

Systemat ten podany był hr. Buolowi 9go kwietnia. Owóż w jaki sposób lord John Russell donosi o wypadku dyskusji.

Przedyskutowawszy czas niejaki, zdawało mi się, że hr. Buol odstąpił od kierunku jakiego trzymał

się zrazu. Przestał utrzymywać, że Austrija miała stałe przedsięwzięcie niewspierać nas w razie zerwania. Był zdania, aby traktować trzeci punkt tak, jak się traktowało dwa pierwsze, i nie brać żadnego poprzedniego postanowienia dotyczącego się wojny.

„Nowe zebranie przy którym miał być obecny Aali pasza, odłożone zostało na środę. Zebranie to było według mego zdania usiłowaniem Austrii w celu, aby mocarstwa Zachodnie zaniechały tych propozycji. Nie udało się całkiem“.

Hr. Buol odmówił stanowczo imieniem Austrii, zobowiązania, aby wojnę prowadzić miała w razie odrzucenia obu systematów.

W skutek tego, pisze *Globe*, następująca korespondencya się zawiązała:

N. VI.—List lorda John Russell do hr. Clarendona Wiedeń 16go kwietnia.

Milordzie, Kurjer rosyjski przybędzie dzisiaj, konferencya będzie zapewne miała miejsce jutro. Minister austriacki życzy sobie, aby ją odłożyć do jutra dla lepszej narady. Jeżeli wszelkie nadzieje ugody chybi, myślę zaproponować konferencyi następujący projekt. Minister francuski przychylił się do niego. Austrija nie będzie utrzymywać żadnej propozycji w którejby mowa była o ustąpieniu jakiegobądź terytorium.

1) Skoro istnienie floty rosyjskiej zaczepnej na morzu Czarnem, byłoby w wyraźnej sprzeczności z zapewnieniem, które Rosja dała nam tak często, iż nie ma wcale zamiaru zagrożenia całości terytorium tureckiego; zgodzono się przeto na to co następuje:

A. Uwzględniając wyjątki zawarowane w następujących artykułach, ustawa o zamknięciu cieśnin Dardanellów i Bosforu uznana traktatem z r. 1841, pozostaje w mocy obowiązującej tak długo, jak długo siły morskie rosyjskie na morzu Czarnem nie będą przechodziły liczby czterech okrętów liniowych, czterech fregat i sześciu statków pomniejszych.

B. Jak długo ustawa ta obowiązywać będzie, dwa okręty liniowe, dwie fregaty i trzy statki pomniejszej jakiegobądź mocarstwa nie mającego zakładów na morzu Czarnem a zostającego w przyjaznych stosunkach z Sultaniem, będą mogły wejść na morze Czarne, zawiadomiwszy o tem cztery dni naprzód rząd Otomański.

C. Gdyby siły morskie rosyjskie powiększone zostały tak, iżby przeniosły cyfrę wyżej wymienioną, lub też gdyby się przekonano, że siła ich zwiększona została, większa liczba okrętów wojennych mocarstw sprzymierzonych Sultana, będzie miała prawo

przejść cieśniny i wpłynąć na morze Czarne, stósownie do życzenia Sultana i w stosunku jaki od czasu do czasu ułożonym zostanie za wspólną z Portą ugodą. Podobne wzmocnienie nie będzie mogło być nigdy przedmiotem słusznych protestacyi ze strony Rosyi.

D. W żadnym czasie żaden okręt obcego narodu, wyjąwszy małe statki do posług należące i jako takie przyjęte, nie będzie miał prawa zarzucić kotwicy w porcie Złotego Rogu. Jeżeli Turcja używa pokoju, okręty liniowe należące do państw obcych nie mające zakładów na morzu Czarnem, nie będą mogły w większej liczbie nad cztery przepływać razem obok Stambułu, udając się z Dardanellów na morze Czarne, lub z morza Czarne do Dardanellów.

2) Wyspy leżące przy ujściu Dunaju i ustąpione traktatem adrianopolskim, oddane będą na powrót Turcyi.

3) Granica azjatycka od strony Rosyi będzie na nowo określona, i nowe jej granice ściśle oznaczone.

4) Rękojmia europejska zostanie postanowioną co do granic terytorjalnych państwa Otomańskiego w Europie, takich, jak oznaczone są w traktacie.

5) Fortece zbudowane po stronie azjatyckiej i opuszczone przez Rosyan, nie będą mogły być na powrót zajęte.

N. VII. Hrabia Clarendon do lorda John Russell. Foreign-Office 18 kwietnia.

(Wyciąg). Zdaje nam się, że ograniczenie floty rosyjskiej powinno być absolutne, byłoby zbyt warunkowe w projekcie który podać pan zamyslał. Powinniśmy unikać o ile tylko można systemat zrównoważenia; wszystkie niedogodności zjadł wynikające, wyłożył pan sam bardzo obszernie rządowi austriackiemu. (D. c. n.)

Korespondencya Czasu.

Wiedeń 18 lipca.

6 Depesza tutejszego gabinetu do prezydenta Bundestagu we Frankfurcie, ogłoszona w korespondencyi *Independance Belge* (N. 161 *Czasu*) zwróci zapewne waszą uwagę. Jest ona jasną i dobitną odpowiedzią na wszystkie domysły, które krążyły w tych ostatnich czasach o polityce Austrii, i potwierdzeniem zupełnem tego wszystkiego, com wam w tej mierze ciągle pisałem. Dodaje, że coraz większe jest nadzieja porozumienia się z Prusami i że propozycje tak jak ja ta depesza przedstawia i jak w treści *Independance Belge* pierw już podała, przyjętemi przez całe Niemcy zostaną.

CZAS LITERACKO-ARTYSTYCZNY

O DAWNYCH I TERAZNIEJSZYCH

PRAWACH POLSKICH

SŁÓW KILKA

przez Autora *Listopada*.

(Dalszy ciąg. — Patrz Ner 140, 141, 151, 152, 157 i 158).

Władza prawodawcza czy to pojedyncza, czy to zbiorowa, stósownie do natury stowarzyszenia, jest nieoszrankowana w tém tylko, co może uporządkować i skreślić stosunki jego członków między sobą i ich z rządem, o ile one nie są objęte prawem Boskim, ani jemu przeciwne. I taka była zawsze norma prawodawstw stowarzyszeń chrześcijańskich. Wszakże i tu z wielką ostrożnością prawa się pisały, bo w obrębach niekniętych prawem ewangelicznem, a tém samém zależnych prawem władzom ludzkim, jedyna rekojmia ścisłego wypełnienia prawa, jest w jego zgodności z opinią większej części członków stowarzyszenia, które ma mu ulegać. A że wole być rozciągnięciem niż ciemnym, objaśnię myśl moją jednym przykładem.

W każdym stowarzyszeniu spadek majątku rodziców na dzieci po nich pozostałe, jest uważany ponieważ za wypływ prawa natury, gdyż jest ściśle związanym z prawem własności, bez którego żadne stowarzyszenie by się zachować nie mogło¹⁶⁾. Ale sposób, w jakim takowy spadek ma być podzielony, oczywiście powinien być obmyślony prawodawstwem krajowem i tu zawsze sprawiedliwość może być zgodną z legalnością. I czy stosując się do woli prawa, najstarszy brat otrzyma w takowym spadku najlepszy udział? — czy bez względu na płeć wszyscy członkowie rodzeństwa na

równe części się podzieli? czy bracia nad siostrami większe lub mniejsze korzyści otrzymają? wszystko to zależy od rozsądku prawodawstwa, które pod żadnym względem pomawiane być nie może, by przestąpiło swoje powołanie. Bo jeżeli spadek na dzieci rodzicielskiego powołania jest prawem natury w życiu społeczeństwie; porządek jakim ma się uskuteczyć ten spadek, jest udziałem prawodawstwa, a tém samém sprawiedliwym, gdyż tu rzeczywistość sprawiedliwości opiera się na zgodności czynu z prawem.

Ala gdyby się podobalo prawodawstwu przemienić samą naturę spadkobierstwa, i postanowić, że majątek zmarłego posiadacza, nie na jego dzieci, ale ich ominąwszy, na ubocznych ma spadać, — bezwątpienia tak dziwaczne wedle naszych wyobrażeń prawo, że przecie nie jest przeciwne prawom Boskim pisanim, więc nieprzekraczając granic ludzkiego prawodawstwa, jednakże byłoby uważane w powszechności za pogwałcenie uczuć, wiążących rodziców z ich potomstwem. Z niego wywiązałyby się skutki wielce szkodliwe dla moralności publicznej i czystości ciała społeczeńskiego. Eludowanie prawa zostaloby powinnością, bo każdy ojciec troskliwy o los swoich dzieci, starałby się ułdnieć transakcjami ich wyłamać z pod tak uciążliwego dla nich prawa. Namnożyłyby się fałszywe procesy, nienawiści, zawziętości rodzinne, a co gorsza dla społeczeństwa rozpowszechniłaby się w niem wzgarda praw i magistratur, którym poruczono bacznie nad ich wykonaniem.

Prawodawstwa kryminalne narodów chrześcijańskich różnią się między sobą w procedurze, w wymiarze kary na przestępstwa, ale pod względem ducha okazują tożsamość. Bo jużci co jedno z nich potępia, przez drugie zasłonięte nie będzie. Samopoznanie tego co jest złe lub dobre jest jedno u wszystkich ludzi, gdyż mają na to gotową normę, nie tylko w przykazaniach ogłoszonych na górze Synaj Bożemu ludowi, ale nawet w tém pierwszém Boskim objawieniu, które nazywamy prawem natury, a które podanie ludzkości wszyst-

kim przekazało. Ztąd jeżeli w ułożeniu praw kryminalnych, czy jako dziś mówią, karczych, zachodzą jakieś trudności, to jedynie się odnosi do procedury, czyli przewodu prawnego. Bo nie łatwiejszego jak redakcyja praw, skreślających objętość wykroczeń, i wymierzających na nich właściwe kary.

Wcale co innego z prawami cywilnymi. Do ich układu najgłębsza nauka nie jest jeszcze dostateczną, bo ona zawsze będzie teorią a tu konieczne potrzeba praktyczności. Dobroć prawa cywilnego nie może być bezwzględna, bo ściśle się odnosi do stanu społeczności, którą ma kierować. Najdoskonalsze prawo dla jednego narodu, może być niewłaściwe dla drugiego. Do układu kodeksu cywilnego¹⁷⁾ mało być prawnikiem, trzeba jeszcze być przesiąkniętym, że tak powiem, duchem swego narodu, ba, nawet nie tylko całego narodu, ale nawet każdej jego prowincyi¹⁸⁾. Jak dał tego piękny przykład król Aleksander, kiedy posyłając swój statut do oblaty wszystkim sądowym jurysdykcjom Rzeczypospolitej, w tych egzemplarzach rozsyłanych zostawił

¹⁷⁾ Sam wyraz kodeks już jest podejrzany, bo wyraża jakąś jedność w prawodawstwie, a téj niema podobieństwa przyprowadzić do skutku. Kodyfikacyja praw zawsze od wielkich prawników była uważana za dowód szczytów ducha prawodawczego, lubo dawający kodeks był jedynie zbiorcem w pewnym porządku praw już istniejących, a co dopiero kiedy jak dziś, jest utworem a priori praw, mających obowiązywać wszystkich członków społeczności. Nawet co do uporządkowania praw narodu, żaden kodeks rzeczywistych przysługi praktycznej nie uczynił; z niego tylko profesorowie prawa korzystać mogą. Przekonany jestem, że porządek chronologiczny jest najwłaściwszy dla ich pojęcia, bo daje razem poznać i jego literę, i jego ducha.

¹⁸⁾ Hrabia de Maistre w jednym ze swoich pism tak się wyraża: „Żeby jakiemu roztropnemu mężowi, który oddawna zjednał sobie szacunek swoich współobywateli, a który nigdy się nie uczył prawa ani teoretycznie, ani praktycznie, polecono ułożyć księgę praw dla swojej społeczności, możeby ona była właściwą dla niej, a może i nie. Ale żeby to samo polecenie dano głęboko uczonemu prawnikowi, jakim był Montesquieu naprzykład, tu najmniejszej niema wątpliwości; na pewno można by trzymał zakład, że ta mądra praca jego na nie się nie przyda.“ Przytaczam wyrazy wielkiego filozofa, niepozwalać sobie żadnych komentarzy.

białe karty, ażeby na nich każde województwo, każda ziemia mogła zapisać swoje zwyczajowe prawa.

Gdyby zbiór praw mógł być bezwzględnie dobrym, wszystkie narody sądziłyby się jednem i témże samem prawem, a wtedy bezwątpienia legalność nie byłaby, jak tylko wyrażeniem sprawiedliwości. Ale właśnie dla tego, że prawo nie jest dobre tylko o ile jest zgodne ze zwyczajami, wyobrażeniami i duchem społeczności, która ma mu ulegać, więc stać się może, że niesprawiedliwość będzie nie w zastosowaniu prawa, ale w samym prawie. Ztąd przeniesienie prawodawstwa z jednej do drugiej społeczności, primo intuitu i przed wszelkim rozbiorem będzie zawsze podejrzana dla sumiennego a rozważawczego rozsądku. Ale że żadne prawodawstwo tak dalece nie może być dokładne, żeby aż wszelkie wypadki przewidziało, więc nie jest rzeczą bezzasadną upoważnić sędziów, by w podobnych wypadkach zasiłali się i obcym prawem bez nadania mu przeto indygegenatu, aż dopiero czas, ów wielki działacz, nieprzekona o jego właściwości.

Umiał to poznać naród nowożytny, który z pomiedzy wszystkich miał najzdrowsze pojęcie prawa; w którym każdy obywatel był prawnikiem, tak dalece, że wśród ciągłego bezrządu, prawa w nim się wykonywały bez żadnych nagłych środków wykonawczych; gdzie prawodawcy w obmyśleniu praw, wymaganych nowymi potrzebami stowarzyszenia, musieli się stósować do danych im instrukcyj od swoich mocodawców, przed którymi na sejmikach relacyjnych trzeba było zdać liczbę z swoich czynności; gdzie miłość praw ojczyźnych o-mal że nie aż do fanatyzmu podniesioną była. Ten naród, mówię, umiał poznać, że żadne prawodawstwo, jako dzieło ludzkie doskonałe być nie może. Dopuszczał, i to w księdze swoich praw zapisał, że w przypadkach nieprzewidzianych własnymi prawami, można się odwoływać do praw oświeconych narodów. A co się tyczy wyboru i zastosowania tych obcych praw, w tém spuszczał się na rozsądek i sumienie swoich sędziów. Nawet ponieważ odrzucając wszystkie własne prawa; był zachęta dany obywatelom, ażeby siebie w sporach swoich poddawali pod sąd polubowny, który żadnem prawem nie był związany, a którego wyroki były szczególnie uprzywilejowane, gdyż na przeciwko nich żadna skarga nie mogła mieć miejsca, bo takie wyroki nie ulegały interpretacyi żadnej magistratury¹⁹⁾. (D. c. n.)

¹⁹⁾ Za wielką zasługę poczytano w Polsce tym, co

¹⁶⁾ Stronicy komunizmu lubią przytaczać przykład Lacedemończyków, że naród cały może bytować politycznie bez prywatnych własności w życiu wspólnem (*in communitate*). Co ich w tym względzie zawodzi, to że w wyobrażeniach starożytności nazywano narodem nie masę całkowitego ludu, ale zbiór obywateli, uposażonych prawami politycznymi, bezzawisłych jeden od drugiego, a którzy liczebnie nierównie byli słabsi od téj masy. We-

Gabinet tutejszy usunął z grzesznie dyskusję o cztery punkta, stawiając na ich miejscu traktat 2go grudnia, który jak wiadomo na tejsze samą zasadzie. Stanowisko pośrednicze Austrii po polaczeniu się z Niemcami stanie się istotnie silnem a może i decydującem. Dopóki wojna trwa w Krymie, śródkowa Europa może dyskutować i radzić. Lecz na przypadek powrotu wojny nad Dunaj, trzeba była gotowa przynajmniej do działania. W tym przypuszczeniu Austrija żąda od Niemiec utrzymania *Kriegsbereitschaft*. Zdawało się dawniej, że wojska sprzymierzone nawet po dopięciu swych celów pod Sebastopolem w Krymie pozostaną. Dziś przeciwnie zaczyna przemagać zdanie. Powrót ich nad Dunaj, zależy już, podług wielu, od wzięcia tylko wieży Malachowej i zniszczenia floty.

Hr. Buol widuje często N. Pana i używa ciągle nadzwyczajnych względów. Tylekrotnie odnawiane pogłoski o wystąpieniu tego meża stanu z ministerium, zupełnie znowu uciły. Hr. Buol odpowiada na nie spokojnością i milczeniem. Depesze i fakta są najlepszą jego charakteru i zdolności obroną.

Z Krymu nie ważnego aż do 15go t. m. Poselstwo angielskie otrzymało z tej daty wiadomości o dalszych do nowego szturmu przygotowaniach.

Książę Gortczakow wyjeżdża w tych dniach do Stuttgartu. Książę Demidow ma się udać na kilka tygodni do Petersburga.

Berlin 18 lipca.

† Belgijska *Indépendance* podala temi dniami ocekany oddawna memoriał, który gabinet austriacki miał przedłożyć Bundestagowi. Z aktu tego nie można powziąć przekonania, że był rzeczywistie przedłożony Bundestagowi w osnowie i formie, jakie mu *Indépendance* nadała. Braknie mu końca, braknie zamykających deklarację wniosków. Sama deklaracja polityki gabinetu austriackiego nie jest zupełną i cały stan rzeczy wyczerpującą. Nie widać wreszcie celu deklaracji, która nie nie żąda. Jest to więc zapewne tylko zarys projektu mającego być wraz innemi dokumentami podanej deklaracji. Tutejsze dzienniki nie też nie wiedzą, aby Austrija podobną deklaracją była już w Bundestagu złożyła. Owszem przekonanie jest stałe, że Austrija kroku tego nie uczyni, nie przyszedłszy wprzód do zupełnego porozumienia się z Prusami. Bo o proste uznanie polityki swęj przez Związek niemiecki, bez wykazania dróg dalszego postępowania i zapewnienia się względem tegoż, Austrii zapewne bardzo mało chodzi. Nie może się zaś Austrija wystawiać na to, aby wnioski jej, któreby mimo Prus podać chciała, w Bundestagu upadły. Do tego zaś łatwoby przyjsz mogło, gdyby Związek niemiecki wezwany był do opuszczenia stanowiska, na jakim go dawniejsze uchwały, które i stanowiska Prus są podstawą, umieściły. Rezultat konferencji wiedeńskiej nie pogorszył, lecz polepszył stosunki Rosji w Niemczech. Patrząc tylko, z jakim tonem *Kreuzzeitung* przemawia do mocarstw zachodnich. Zmieniło państwo Związku niemieckiego do zajęcia stanowiska demonstracyjnego przeciwko Rosji, przywieść Bundestag do uchwały, któraby w sobie zawierała ewentualność wojny przeciwko niej, aby mogła na tacy, gdyby Bundestag zobowiązał się do popierania w każdym razie czterech punktów gwarancyjnych — jest to w obecnym stanie rzeczy niepodobniestwem. Austrija więc zapewne samodzielnie wniosła dalej idących, niż na które sytuacja chwilowa pozwalała, Bundestagowi nie przedłoży. Prawdopodobniej starać się be-

dzie jeszcze więcej, miarkując żądania swoje koniecznością położenia, zbliżyć się całkowicie do Prus, i wspólnie z nimi przywieść za pośrednictwem Bundestagu całe Niemcy do jednomyślności. Tymczasem *Indépendance* ma nawet już uchwałę Bundestagu gotową. Jak można podobnemi baśniami przy dzisiejszych środkach komunikacyjnych zajmować publiczność?

Odroczenie Izby hannowerskich, które w petycji do tronu wystosowanej protestowały przeciwko reformie konstytucji wedle myśli wskazanej przez Bundestag, zrobiło nie małe wrażenie w Niemczech. Petycja uchwalona była w obu Izbach prawie jednomyślnością głosów. Kraj cały, z wyjątkiem junkierów, którzy za pośrednictwem Bundestagu dopominali się przywrócenia przywilejów swoich, przyklasnął szacownemu wystąpieniu Izby w obronie niezawisłości politycznej kraju, i legalności poprzysiężonej konstytucji. Co rząd dalej przedsięwzię, trudno się z dzienników domyślić. Zamach stanu w kraju, który i przez czas burzliwych lat ostatnich największą używał spokojności, dzięki zagrożonej dziś konstytucji, który cieszył się rozsądną wolnością, wzrostem dobrego bytu, przemysłu, handlu i oświaty, który przywykł do legalnego we wszystkich stosunkach i względach porządku, w kraju takim zamach stanu więcej niezawodnie ciążył, jak w krajach anarchii zagrożonych. Widzimy, jaką nienawiścią przepełniona była opinia publiczna przeciw wszystkiemu, co po dopełnieniu podobnego zamachu przedsięwziął rząd Hessen-Kasselski. Wszakże zamach stanu w Hannoverze nie przedstawiałby nic nowego. Pierwszy przykład dał Król poprzedni. Bundestag nie widział potrzeby wmięszania się do wewnętrznych spraw państwa udzielnego. Bundestag i teraz nie wmięsza się z tej przyczyny, chociaż, uznawszy za słusne wątpliwości junkierów hannowerskich, dał sam główny powód do obecnego zakłócenia wewnętrznego porządku i pokoju. Wypadki takie drażnią ciągle umysły w Niemczech, bo nie pozwalają im przyjsz do poczucia się w stanie normalnego, równie przez rządzących jak przez rządzonych szanowanego politycznego bytu.

Przejazd cudzoziemców i krajowców udających się do wód lub na wystawę paryską, bardzo liczny.

Pogoda ciągle zmienna.

Paryż 16 lipca.

Lord Russell musiał podać się do dymisji, za zganiecie rządów Francji i Anglii iż nie przyjęły propozycji wiedeńskiej. Cofnięcie nieroztropnej nagany było za późne. Zresztą ogłoszenie korespondencji dotyczącej konferencji wiedeńskiej pokazało iż nagana była niesprawiedliwą i że nie rządy Francji i Anglii omyliły się w sądzie o rzeczy, lecz lord Russell. Korespondencje złożone w parlamencie, mianowicie cyrkularz lorda Clarendona, tłumaczą doskonale cały ten interes, który pisarze berlińscy starali się zagmatwać w interesie Rosji. Wystąpienie lorda Russella wprowadza gabinet lorda Palmerstona w ambarasy których końca trudno przewidzieć. Duch partii w parlamencie pokazuje się nieublaganym; p. de Césena gani go w dzisiejszym *Constitutionnelu*, ale rzeczy tak stoją, że któkolwiek stanie u rządów, będzie musiał dalej wojnę prowadzić. Anglia posyła nowe pułki do Krymu. Ma także mianować naczelnym dowódcą legionu zagranicznego księcia Cambridge, zapewne dla ściągnięcia do legionu większej liczby ochotników. W Dover, jakiś żyd polski, agent rosyjski, starał się namawiać legionistów do opuszczenia szeregów. Złapany przez poli-

cją, odpowie on przed sądem za popełnioną zbrodnię. Ostatni numer *Revue des deux Mondes* zawiera ciekawy artykuł p. John Lemoine o emetach londyńskich.

Wczorajszy *Monitor* zapowiedział iż podpisy na pożyczkę 750 milionów będą przyjmowane od 18go do 29go t. m. Rząd przedstawia dobre warunki dla pożyczających. Wprowadzając w rachunek antycypowany procent daje on rentę 4½% w cenie 89 fr. 46 c., a rentę 3% w cenie 63 fr. 27 c. *Monitor* ogłosił jednocześnie tabelę poboru podatków, z której się pokazuje że tegoroczne przychody skarbowe zwiększają się i że podatki składane są z niepraktykowaną dotąd łatwością. Dla lepszego urządzenia finansów, rząd nakazał bezwzględnie egzekucyją nową uchwały Izby, nakładając nowe podatki. Egzekucja ta dotyczy głównie decymu wojennego nałożonego na przemysł a od którego miasta portowe starają się wywinąć placąc podatki od składowych towarów, według taryf dawniejszych.

Wczoraj ambasada turecka przedstawiła Cesarzowi w Tuilerych dary które Sultan przesyłał Cesarzowej. Są to rozmaite materye i przedmioty damskie, które przemysł Stambułu i Azji mniejszej wyrabia. Dary sułtańskie będą figurować na wystawie. Ambasada turecka w Paryżu jest ciągle sprawowana przez Halim Effendego, *chargé d'affaire*. Nowy ambasador, syn Reszyda paszy, ma wkrótce przyjsz do Paryża.

Onegdaj przybyło na parę dni do Paryża 5u oficerów rosyjskich, wziętych do niewoli w ostatnich atakach, których rząd posyła do miasta Tours, na słowo honoru z żołdem 500 fr. na miesiąc. Są to Polacy. Garnizon sebastopolski ma się składać w połowie z Polaków.

Na ostatnim wieczorze danym przez hr. Walewskiego zwrócił uwagę wszystkich książę Montebello, minister Ludwika Filipa, który przedtęć się później z dzisiejszym rządem się skojarzy. Orleaniści pokazują się ciągle nieprzyjaciłmi dla rządu, kiedy legitymiści coraz więcej do niego się skłaniają. Na onegdajszym wieczorze u księcia Napoleona było jak zawsze wiele osób. Widząc księcia Brunświckiego, księżną Matyldę otoczona kilku wesołemi damami, przywołała go do siebie, aby przypatrzeć się jego dyamentom. Zdziwiła się ona niemalo kiedy zobaczyła, że pod dyamentami zapinającami przód koszuli, książę Brunświcki miał szmaragdy na które zapinał kaftanik flanelowy. Książę Brunświcki znajdował się na tym wieczorze z jednym Polakiem, którego mianował swym szambelanem z pensją 7000 fr. Mówią że p. de Morny ma się żenić z córką księcia Lucyana Bonapartego.

Onegdaj umarł na suchoty najstarszy syn Królowej Krystyny, brat księżny Władysławowej Czartoryskiej.

Zboże spada coraz więcej. Żniwa pięknie się przedstwiają. 900 robotników pracuje nad rozszerzeniem Pola Marsowego, które będzie otoczone kratami żelaznemi. Rząd posyła emigrantów hiszpańskich do Bourges. Liczba tych ofiar wojny domowej, coraz bardziej się powiększa.

Paryż 16 lipca.

○ Oczekujemy co chwila nowego ataku na wieżę Malachową. Muszą być dobre nadzieje, albowiem osoby ocierające się o sfery rządowe utrzymują, że się tą razą powiedzie. Panuje jednak pewna niespokojność, tak w jednym jak i w drugim obozie. Sposzterzeżono to onegdaj w salonach Księcia Napoleona i na wieczorze u księżny G., co zwykle przy oczekiwaniu ważnych wypadków bywa. Z atmosfery tych salonów można

zwykle o stanie interesów politycznych i wojennych sądzić. Po wzięciu Zielonego pagórka spostrzeżono w Palais Royal wielkie podnieśnienie umysłów, a gdy Kercz i Jenikale zajęto, wtedy przepowiadała nasza Cassandra polityczna pan de M** odrazu opanowanie Taganrogu. Nazywam go z umysłu Cassandrą, gdyż również w zeszłym roku prorokował upadek Bomarsundu, czemu zrazu niewierzono, tak jak teraz gdy mówił z góry o zwycięztwach na morzu Azowskiem. Nasza publiczność wielki niedowiarek, mierzy wiadomości z pewnych źródeł pochodzące arszenem bursowym. Kiedy później nowina o niebezpieczeństwie pod Malachową nadeszła, pokazał się przeciwnie jakiś dobry humor w salonie pani G. i księżny L. Na rozmaitych wieściach, na przesadzonych listach o zabitych i rannych nie zbywało; naturalnie o ile na to dobry ton i ostrożność pozwalały. Te dwie damy nie są zupełnie za wojną, są nawet wbrew przeciwnym dążnościom zachodnich mocarstw. Jedną z nich robi opozycję jako amatorka, druga pokazuje pewną gorliwość niby to w guście dziennika w Brukseli wychodzącego *Journal du Nord*. Fieschi Szyllera powiada, że w faldach sukni kobiecej czasem więcej sekretów stanu ukrytych jak w głowie starego dyplomaty. Za jego czasów damy geneńskie nosiły opięte suknie, mało zatem miejsca w ich toalecie było na sekreta; ale w Paryżu teraz to rzecz inna: damy używają szerokich faldistycznych spodnic; gdyby wolno było wyegzaminować suknie należące do pań G. i L., notabene w znaczeniu Fieschiego, pewniebyśmy się dowiedzieli ciekawych a może i niespodziewanych rzeczy.

Z generała Pélissiera nie są tu zupełnie zadowolone; zaproponowano główną komendę w Krymie marszałkowi Baraguay d'Hilliers, czego ten odrazu odmówił, podobno udano się do niego znowu, na przypadek gdyby się powtórny atak niepowiódł. W Krymie samym znajduje się człowiek pełen przyszłości, generał Bosquet, lubiony od wojska, które po roku wojny swych generałów potrafił osadzić; trzyma on środek pomiędzy ostrożną flegmą Canroberta i zapalczywą popędliwością generała Pélissiera, jest przytęm śmiały i determinowany, narażający podwładnych swoich li-tam, gdzie potrzeba widzi. Mało jest wiadomem, że pod Inkermanem pośpieszył bez rozkazu na odsiecz Anglikom. Tym czynem pokazał pewne oko wojskowe: uratował niezawodnie armię angielską, może i francuską. W danym czasie kolej komendy głównej na niego przyjdzie.

Wiadome są stosunki pana Granier de Cassagnac z Tuileryami; mowa jego może być uważaną jako wierny ogłosz myśli tutejszej, co do dalszego sposobu prowadzenia wojny; będzie ona jeszcze i nadal w kole politycznych i strategicznych środków zamknięta. Za to jednak nie rzecze, czyby się innych nie chwycano, gdyby terazniejsze nie wystarczały. Tą mową chciano obce mocarstwa zaspokoić, przedewszystkiem Austrię, która postępowaniem swoim pokazuje, że się może-bnego podniesienia kwestyi innych obawia: przynajmniej dotąd tak uważano w Paryżu. Wszystko będzie zależało od czasu i od okoliczności.

Sposób w jaki nowa pożyczka przyjęta będzie, ma swoją wagę, zdaje się, że pójdzie dobrze. W ten sposób rząd dostaje pieniędzy na dalsze prowadzenie wojny, interesując w tym samym czasie naród w jej prowadzeniu.

Na początku terazniejszej walki aliantów z Rosją, Francja miała li-moralne powody; dziś rzeczy inaczej się mają, oprócz honoru są teraz materialne kwestye, które ją do energiczniejszego działania popychają i po-

OBRAZKI SIELSKIE Z SANDECKIEGO.

Czysto gardłowe sprawy.

I.

Młoda dziedziczka wyjechała na żętycę i świeże powietrze do świeżo nabytej górskiej wioski. Dwie rzeczy szczególnie jej uwagę zwróciły: piękna okolica, a obok jako kontrast najprozaiczniejszy, mnóstwo ludzi gardził watych czyli jak tu zowią, wułowatych. Okolica piękna, bo od folwarku widać na północ w półkolę wzgórz Cieniawy i Mstkowa z kościółkiem pod lipami, prostwem ogrodzonym, przydrożną karczma i obok samotnej sędziówki z kamienia na glinie stawianą gorzelnią. Wszystko to w tle gorami Paszyna i Librawtowej od ni-ba oddzielone. Na wschód dolinę jednej z trzech kamionek założona od Matki króla Kazimierza Wielkiego: Jadwigi Wielkopolskiej wioska, ciągnie się coraz wyżej ku źródłom rzeki u stóp góry „Wierzech Roguski“, która się wraz z Bratosówcem w mglistej dali gubi. A od zachodu otwartą doliną wije się po ja-

wiele spraw odsądził kompromisem. To samo dawało prawo do urzędów i orderów. Zawsze okazywała się i dotąd okazuje w narodach słowiańskich dążność do odbicia gania od sądu urzędowych, a poddawania się pod sądy polubowne. Bo te narody przekładają opiekę sumienia, nad opiekę prawa. — W Cesarstwie rosyjskiem prawodawstwo to uznano i poświęciło ustanowienie magistratury poważnej i wyborowej, pod nazwiskiem sądu sumiennego. A ośnośna (*Tretyjski sud*) ma w Rosji tę samą powagę, jaką miał w Polsce sąd kompromisarski i na takichże zasadach jest oparty. Dodam, że w dawniej Polsce nigdy nie było tej wyłączości, ażeby jedynie do prawa i jurysdykcji sądowych się odwoływano. Nasi sędziowie rzeczywiscie, a nie rzekomo, zaszkoleni krajowi, bo żołdu nie mieli, i żyli ze swego, zdawali się mówić stromem: Chcecie żebyśmy was sądzili, przyjęliśmy od was ten obowiązek, musimy was spełnić. Niechcecie! i owszem, sądzicie się gdzie się wam podoba. W Litwie *forum ubiquinarium* był dozwolony wierzycielowi w sprawie prostego długu. Mógł dłużnika zapoznać do każdego, wedle woli swojej, grodu, i otrzymać dekret *solutionis*. W inskrypcjach kompromisarskich jakaż była arynga: — „My niżej podpisani, odstępując od wszelkiej jurysdykcji ziemskiej i grodzkiej, a p.d niniejszy zapis kompromisarski siebie poddając“ etc.

snym kamieniu rzeka Kamionka Wielka śniącem wężkiem wśród jazów i tam i olszyn i łozów, a po nad nią sinieją zadurniejsze góry: Kanina, Wysoka, Słopnica het aż ku Tymbarkowi i Mszanom. A kiedy po za nich słońce zapadając gorącemi barwy widokrąg rozjaśni, błyszczy biały dwór Brzeźny, Chelmiec, Bieczyne, Słado i Podgrodzie, a na krańcu Wacławowy gród: Nowy Sącz. Ku południowi od granicy tam już czysty górski świat: Przed tobą konfederackie obozowiska w Muszynie i Piwnicznej, w prawo malownicze góry Ochotnicy i Szczawnic, a u stóp historyczny Lubomierz i romantycznie piękna Nawojowa. Powietrze jak w raju a woń macierzanki męt i leśnej żywicy odświeża zwiędłe płuca miastowych turystów a wzdyma zdrową pierś górala, który się tu jednak jeszcze nie mianuje góralem.

I dziwić się że tu, że naszej wzmiankowanej pani i jej gościom wraz przybyłym serce poezją naszło a uczucie skrzydłkami porosło. Cóż kiedy prozaiczne wale wrażeń psuły, a to: młynarz z wulem, młynarzka z wulikami, parobek jeden z wulem na prawej stronie, drugi na lewej, sąsiad za wodą z potężną gardzią z uchem a drugi na Kosowce dwoma wielkimi a jednym małym gdyby Sebastopole, Malachową i Kwarantanny basztą szyć ufortyfikował. Nawet ulubiony zwinny wóźnica dworski całą swadą i wszystkimi figlami nie mógł zamaskować wulika chociaż nie większego jak pół jaje indyjskie.

Ze strachem dowiedzieli się panie, że to z wody te gardziele rosną i z razu niechciały wody pić, ale ich uspokojono, że to tylko gdzieś niedziele taka woda się znajduje, we dworze zaś zdrowa, a dworskie wule są przychodniami: więc piły i bardzo im nawet smakowało.

Rozgościwszy się, podzielono dobę jak zwykle i zajęto się przepisana kuracją. Rano spanie, dokąd młuchy i słońce nie obudziły, potem przechadzka do zupełnego zroszenia się po kolana i przemoczenia nóżek bo w kaloszach gorąco i nie wygodnie, dalej kąpiel przerywana swawolą młodych pszczołek, śniadanie, toaleta, i obiad. Po obiedzie szpaczek w ogrodzie i spacerka przedpołudniowa. Po herbatie ostatni spacer, wieczera i dobranoc. Przechadzka ranna przy żętycy była trochę uciążliwą: bo to jeszcze przed dziesiątą wstać, po rosie chodzić i słońcu się dać skwarzyć to nie bardzo miło, za to pod wieczór, to ale! Wtedy moje panie brały dzieci z sobą, czasami i nudny stryj się przy-

plątał i podczas kiedy działa kwiatki po polu rwała, lub ku wielkiemu stryjowskiemu niezadowoleniu za kąkolem i bławatem w żyto się skradła, szły obie panie w tyrolskich od słońca kapeluszach, a prócz tego z parasolkami, urosząc faldy powiewnych sukien w zgrabnych paluszkach, rozmawiały i żartowały z sobą, lub gderającego stryja sekowały słabościami serc kawalerskich, przyczem nieraz o dziaćkach zapomniano i o drodze, a czasem nawet o zegarkach za pasem.

W niebytności stryja nuciły jaką piosnkę, lub szły zadumane nad pięknym widokiem. Onego razu bardzo był piękny dzień. Słońce zapadało w iskrzącej zorzy, piastwo szczebiało, macierzanka i ziola miłą woń rozszerzały, dzieci igrały po łące z pokojową a obie panie szły zachwycone pochylm działem ku lasowi nuciąc sobie jedną: „Gdybym ja była gwiazdeczką na niebie, i marząc o małżonku, którego łysina tuzinby gwiazdekce przyćmić zdolała; druga zaś nie rodowita Polka spiewała: „Hde domow moj, hde domow moj!...“ i marzyła zdaje się o domu, gdzie przywiązany małżonek dostatecznej tuszy, pewno listy od niej i dzieci czytał i z łą radości odpowiedź pisałę wraz z ojcowskiem szczereimi pozdrowieniami, bankowe papierki srebrem odciskane, na których niemiec plugiem orzący przedstawion — pięć pieczęciami przypieczętywał. Bo w samą rzecz o lepszego meża i ojca trudno, jak to sam poświadczyć: muszę. Szły tedy obie panie marząc i nuciąc ścieszką po nad potok, dalej potoczkiem w lasach jodłowy i zaszły aż do źródła, które belkocąc pod korzeniami potężnej jodły ze skała biło. Opodal słychać śpiew pasterski i bek owiec z jagniętami, a po nad głowy gruchaly dzikie gołębie i śmiały się kukuli.

„Ach jak tu pięknie, jak tu miło!“ — „Siadźmy sobie nad źródłem!“ — „Dobrze!“ — „Ale! ale! ja mam szklankę w torbeczce!“ — „A to dobrze!“ — I wyjęła kubek karlsbadzki płaski z napisem „*Andenken an Karlsbad*“ nadstawiono wzdóej i wśród wykrzykników „ach jaka zimna! jaka dobra, jaka cudna!“ — wypili panie po kilka szklaneczek, i znowu dumaly o małżonkach otyłych i słuchających gruchania gołębi i śmiechu kukulek i oddychały wonią macierzanki. A kiedy już słońce zapadało wstawszy wracały opojone pięknoscą przyrody i wonią powietrza. Wychodząc z lasu obaczyli stadko owiec sąsiedzkich i rozczuliły się bekami jagniąt tyle podobnem do placzu niemowląt, prosiły dzioppy, aby im jedno uchwyciła chcąc je pogłaskać i ucałować. Pasterka uchwyciła i podając pocałowała w rę-

kę a potem spojrzła w oczy paniom, z których jedna z przestachem wykrzyknęła: „Widzi pani wul! wul ma!“ a ząk ty wodę pijesz dziewczyno? — „Choć keję proszę pani piwka, i tu u źródła i z potoka i wedle chałupy z kadłuba!“ — „A macie wszyscy wule?“ — „Tatusz mają ale mamusia ni, i jo mom, ale Maciusz nie mo...“ — „Panie niedosłuchały końca, ale jedna drugą za rękę ciągnęła, trzymając się za szyję dla zapobieżenia wyrosnięcia wula i czempredziej biegly do dworu. Tam chodź stryj po sali, kreślił waga i kład od krośset diabłów, bo parobcy nie nie robią tylko się kreca po kuchni jeden za kucharką, drugi mamką, trzeci pokojową, które im zaraz na wstępie głowy pozawracały, a tu do tego panie poszły w pole, herbata już od dwóch godzin powinna być a zdrowego żołądka wonią macierzanki nie zbędzie.

W tym patrzy, biegnie jedna, druga, zdyszane przeleknięte. „A co tam, czy nie wul?“ — „Ej nie! gorzej jak wul!“ — „Cóż takiego?“ — „Mamy wielką, wielką prozbę, nie wie też stryj jakiej prezerwatywy od wulow bo my piły wodę u źródła a tam wule mają.“ — Stryj dopiero w śmiech! a panie co raz bardziej skrzywione, wreszcie w płacz!

„Herbatę dajcie! jak najprędzej! zawołał stryj i chciał się podroczyć, ale widząc iż szczerzego strachu, i widząc że nadbiegające dzieci przy matkach zaplakanych każde sobie krzywić się poczyną, rzekł, aby były spokojne bo najniezawodniejszym środkiem jest żętyca i herbata. Żętyce pilności panie a herbaty się napijmy, bo na dowód skuteczności proszę mi choć jednego ze szlachty powiedzieć co herbatę piją żeby wula miał. nawet od samego wina niedostanie, a herbata z huczkim? podokulku niezawodna. „A jakaż to herbata z huczkim?“ — Zaraz paniom służę. Nalał herbaty i bierze rum. „Ale my niebędziemy z rumem!“ — Do huczku musi być rum!“ — i leje na lyżeczkę. Przelato się, a panie krzyknęły: ho! — „Otoż to się zowie z huczkim kiedy panie leją sobie rum zawołają ho!“ — Koniec końcem napiły się herbaty z huczkim, a ponieważ skutkowało więc prócz wdzięczności obiecano regularniej do herbaty przychodzić.

(Dalszy ciąg nastąpi).

Przyjechał od d. 19 do 20 lipca.

HOTEL POLLERA. Taussig Jakób kupiec, Książę Sapieha Leńon prez. Tow. kred. z Wiednia. Fray Antoni profesor, Christi Garob-rt wł. dóbr, Bujakly Jakób kupiec z Jass. Tomasz Ferd kupiec ze Lwowa. Hr. Załuski Józef wł. dóbr z Tarnowa. Tanner Walenty Józef urzędnik z Jawoźnia. Liebenberg Marya żona majora z synem ze Stanisławowa. Starowiejski Stanisław wł. dóbr z żoną z Białkowi.

HOTEL DREZDEŃSKI. Franciszek Hopfner kadet z Tarnopola. Anna Reinhardt modniarka z Schönberg z Berlina. Józef Radoliński obywat. z Warszawy.

HOTEL SASKI. Adolf hr. Niemojewski posiad. dóbr z Polś i. Karol bar. Gostkowski z żoną posiadacz dóbr z G. liwy.

WYKAZ

zmarłych chrześcian w mieście Krakowie, od dnia 1 do 10 lipca 1855 włącznie.

- 1579) Kieres Anna żona Antoniego magist. chir. lat 60, na cholerę.
 1580) Baran Jan syn Mateusza lat 5/12, w skutku słabości sił fizycznych.
 1581) Kozioł Michał syn Jana wyrob. lat 2, na suchoty.
 1582) Palnawski Franciszek wyrob. lat 40, na cholerę.
 1583) Skrup Mikolaj cieśla lat 33, na cholerę.
 1584) Hoffmeyer Teofil cieśla lat 24, na tyfus.
 1585) Keller Jan wyrob. lat 34, na tyfus.
 1586) Nowacka Wiktoria żona Ignacego roln. lat 60, na starość.
 1587) Staroński Maciej wyrob. lat 38, na cholerę.
 1588) Rumieńska Agata żona Józefa lat 48, na cholerę.
 1589) Zabiełowska Maryanna żona Jędrzeja wyrob. lat 25, na cholerę.
 1590) Zabiełowski Teofil syn Jędrzeja lat 3, na cholerę.
 1591) Chęcińska Maryanna córka Tomasza piekacza lat 2, na suchoty.
 1592) Ciupka Jan włośc. lat 50, na suchoty.
 1593) Mitalina Tekla włośc. lat 17, na tyfus po cholerę.
 1594) Pertek Jan wyrob. lat 40, na puchlinę ogólną.
 1595) Rubliński Jan wyrob. lat 16, na bieg. długotrwałą.
 1596) Dębski Kazimierz syn Marcina malarza lat 4/12, na koklusz.
 1597) Biernasińska Bronisława córka Jana wyrob. lat 9/12, na cholerę.
 1598) Rogowska Józefa żona Franciszka ogrodn. z Nowej wsi lat 35, na tyfus.
 1599) Leszczyńska Salomea wyrob. lat 40, na cholerę.
 1600) Bezowa Maryanna z włas. fund. utr. się lat 53, w skutku tyfusa.
 1601) Domagański Sylwester w szpit. s. Ducha lat 69, na puchlinę wodną piersi.
 1602) Pawlikowski Franciszek masarz lat 30, na cholerę.
 1603) Nowacki Ludwik kapelusznik lat 50, na cholerę.
 1604) Polak Walenty syn Michała lat 6, na cholerę.
 1605) Nowakowski J. kalikant od s. Anny lat 67, na starość.
 1606) Sollik Kazimierz syn Henryka obywat. lat 1 1/4, na cholerę.
 1607) Rutkowska Agnieszka żebra lat 85, na cholerę.
 1608) Kowalowna Katarzyna wyrob. lat 40, na cholerę.
 1609) Domagańska Anna wyrob. lat 25, na cholerę.
 1610) Ptasincki Ignacy sierota lat 2, na cholerę.
 1611) Wd. wozowna Zofia włośc. lat 52, na cholerę.
 1612) Śliwińska Maryanna żona Feliksa szewca lat 38, na cholerę.
 1613) Kromer Franciszek syn Jana prof. kraw. lat 2 1/2, na suchoty.
 1614) Wrońska Karolina włośc. lat 23, na cholerę.
 1615) Hensel Karol syn Fryderyka aktora lat 13/52, na konwulsje.
 1616) Przybylski Antoni pis. pryw. lat 80, na starość.
 1617) Nowak Wincenty syn Macieja wyrob. lat 15, na cholerę.
 1618) Kaczmarek Wincenty pod opieką Tow. Dobr. zost. lat 74, na paraliż pęcherza miedzy.
 1619) Zwirek Wojciech wyrob. lat 42, na cholerę.
 1620) Stuczynska Jadwiga żona Mateusza lat 36, na tyfus po cholerę.
 1621) Udzilo się dzieci nieżywe płci męskiej Mateusza Stuczynskiego gosp. z Nowej wsi.
 1622) Matunicka Maryanna służ. lat 18, na cholerę.
 1623) Wozniakowski Antoni kowal z Modlnicy lat 26, na cholerę.
 1624) Janicionka Anastazyja wyrob. lat 30, na tyfus po cholerę.
 1625) Burdziński Jan drukarz lat 29, na cholerę.
 1626) Sosul Józef syn Macieja gosp. lat 5 1/2, na dyaryę.
 1627) Kaczmarek Maryanna córka Anastazyji wyrob. lat 4 1/2, na cholerę.
 1628) Sadowski Józef wyrob. lat 36, na tyfus.
 1629) Samburski Paweł stolarz lat 70, na tyfus.
 1630) Nowak Marya lat 8, na puchlinę ogólną.
 1631) Benczyńska Anna lat 2, na wyniszc. i puchlinę.
 1632) Siępińska Anna lat 10, na gruźlicę płuc.
 1633) Katarzyński Julian syn Juliany wd., na cholerę.
 1634) Katarzyńska Julianna wdowa lat 28, na cholerę.
 1635) Radwan Jan syn Jakóba lat 4 1/2, na puchlinę.
 1636) Kęcki Andrzej wyrob. lat 58, na cholerę.
 1637) Szczur Franciszek syn Sebastjana służ. lat 1 1/2, na konwulsje.
 1638) Kowalkowna Anna przy famil. lat 8, na cholerę.
 1639) Litewka Jakób syn Jakóba z Rakowic lat 2, na suchoty.
 1640) Pytowski Jan syn Jana wyrob. lat 8, na cholerę.
 1641) Łopacka Barbara wyrob. lat 60, na cholerę.
 1642) Warzecki Jan syn Ludwika krawca lat 1 1/2, w skutku słabości sił fizycznych.
 1643) Kieres Józef malarz lat 55, na tyfus.
 1644) Łopatkowska Antonina żona Antoniego prof. kraw. lat 33, na cholerę.
 1645) Stachurki Jan syn posługacza kliniki lat 1 1/2, na konwulsje.

- 1646) Nowakowska Katarzyna służ. lat 24, na puchlinę.
 1647) Zajackowski Błażej rzeźn. lat 83, na wyniszc. sił.
 1648) Bauer Józef kapitan od pulku księcia Jabłonowskiego lat 38, na puchlinę wodną.
 1649) Rot-r Jakób kośc. przy kośc. s. Jana lat 57, na zapalenie płuc.
 1650) Uznańska Maryanna obywat. lat 70, na cholerę.
 1651) Sikorzanka Maryanna wyrob. córka Piotra z Dąbia lat 26, na apopleksję.
 1652) Leszczyński Walenty malarz lat 38, na cholerę.
 1653) Sroczyński Filip insp. domu pracy lat 42, w skutku tyfusa po cholerę.
 1654) Obrębski Michał obywat. lat 44, na cholerę.
 1655) Gałdzińska Ludwika przek. lat 50, na cholerę.
 1656) Skarżyńska Helena obywat. emer. lat 70, na cholerę.
 1657) Szczepankowa Rozalia wyrob. lat 32, na gruźlicę.
 1658) Bichterle Chrystian obywat. kuśn. lat 89, w skutku starości.
 1659) Siarkowski Jędrzej syn Antoniego lat 6, na cholerę.
 1660) Siarkowska Teresa żona Antoniego lat 30, na cholerę.
 1661) Riedel Katarzyna wdowa z Czech lat 68, w skutku biegunki cholerycznej.
 1662) Strak Juliusz pis. pryw. lat 32, na cholerę.
 1663) Aniela córka Piotra Trusia służ. lat 2, na dyaryę.
 1664) Błażachina Maryanna żona Szymona wyrob. lat 40, na cholerę.
 1665) Maryanna córka Wojciecha Kumali wyrob. lat 2, na biegunkę.
 1666) Majcherek Franciszek parobek z browaru lat 35, na cholerę.
 1667) Woznicki Józef syn Jacentego wyrob. lat 3 1/2, na cholerę.
 1668) Sandran Józef majst. cies. lat 46, na cholerę.
 1669) Strasińska Franciszka córka Maryanny flakierni lat 13, na cholerę.
 1670) Walenty Herz cieśla lat 49, na cholerę.
 1671) N. Kraus wyrob. lat 40, na cholerę.
 1672) Skotnicki Jędrzej wyrob. lat 21, na cholerę.
 1673) Gorzkowszczyńska Franciszka córka Jacentego lat 3 1/2, na ospę.
 1674) Boglewski Konstanty wyrob. lat 40, na wyniszc. głodowe i biegunkę.
 1675) Tobiszka Agata wyrob. lat 44, na wyniszczenie głodowe.
 1676) Filipowski Maciej ogrodn. z Łobz. lat 50, na tyfus.
 1677) Krolikowska Rozalia żona Jana czel. prof. kraw. lat 21, na cholerę.
 1678) Wojciechowski Kazimierz syn Kazimierza naucz. muz. lat 4 1/2, na suchoty płuc.
 1679) Kliciniński Tomasz syn Stanisława lat 1 1/2, na cholerę.
 1680) Pawłowski Karol syn Wincentego fornała lat 1 1/2, na suchoty.
 1681) Stasińska Ksawera córka Małgorzaty wyrob. lat 7, na cholerę.
 1682) Szczypuła Bartłomiej syn Jana roln. z Bron. mał. lat 6, na chrośty.
 1683) Piotr syn Karola Ramzy zagrod. z Krowodrzy lat 5, na konwulsje.
 1684) Kuczańska Katarzyna wyrob. lat 64, na cholerę.
 1685) Pachucki Józef straż. przy kons. lat 31, na cholerę.
 1686) Ludzik Jan syn Macieja z Nowej-wsi lat 20, na cholerę.
 1687) Bednarski Piotr syn Franciszka zagrod. z Prądnika czerw. lat 13, na cholerę.
 1688) Mydlarczykowna v. Terlecka Agnieszka lat 30, w skutku puchliny wodnej brzucha.
 1689) Gorzkowski Antoni lat 24, w skutku wyniszczenia ogólnego sił.
 1690) Kwieciński Wojciech handlarz lat 67, w skutku sparaliżowania.
 1691) Hiron Zofia wyrob. lat 70, na gruźlicę.
 1692) Karbowiczek Józef włośc. lat 37, na zapal. płuc.
 1693) Stahl Karolina córka Jana dozorczy od kolei lat 1 1/2, w skutku szkarlatyny.
 1694) Sobierajska Marya córka Stanisława obywat. lat 4 1/2, na cholerę.
 1695) Manczyk Józef wyrob. lat 32, na cholerę.
 1696) Ledzula Michał wyrob. lat 18, na cholerę.
 1697) Furmański Wincenty malarz lat 42, na tyfus.
 1698) Walczyńska Józefa wyrob. lat 19, na cholerę.
 1699) Piotrowski Józef wyrob. lat 20, na cholerę.
 1700) Strycharczykowna Agata służ. lat 20, na cholerę.
 1701) Bestacha Wawrzyniec wyrob. lat 28, na cholerę.
 1702) Kalina Wincenty cieśla lat 56, na cholerę.
 1703) Markiewiczówna Katarzyna służąca lat 27, na cholerę.
 1704) Maksymowicz Walenty czel. prof. stolars. lat 33, na cholerę.
 1705) Guzińska Anna córka Rozalii prac. lat 3 1/2, na cholerę.
 1706) Czop Wojciech wyrob. lat 45, na cholerę.
 1707) Starowski Stanisław służ. lat 20, na cholerę.
 1708) Dziedzicówna Anna córka mul. lat 15, na cholerę.
 1709) Kaczmarek Magdalena wyrob. lat 54, na cholerę.
 1710) Pachlicki Wojciech wyrob. lat 48, na cholerę.
 1711) Mirek Adam wyrob. lat 40, na cholerę.
 1712) Patyńska Anna wyrob. lat 46, na cholerę.
 1713) Herz Walenty wyrob. cies. lat 48, na cholerę.
 1714) Gradowski Marcin syn handl. lat 17, na cholerę.
 1715) Malicka Katarzyna żona Andrzeja majst. profesji szews. lat 24, na suchoty.
 1716) Antoni Ciaputowicz syn Marcina 2 mies., na osłabienie ogólne.
 1717) Zalewski Stanisław ciemny lat 60, na cholerę.
 1718) Wojciechowski Antoni lat 8, na cholerę.
 1719) Bora Wojciech lat 8, na cholerę.
 1720) Łapińska Anna wyrob. lat 30, na cholerę.
 1721) Bujakiewicz Eufemia lat 18, na cholerę.
 1722) Puchalska Teresa wyrob. lat 40, na cholerę.
 1723) Czeremuga Józef wyrob. lat 26, na cholerę.
 1724) Kowalkowna Teofila lat 12, na cholerę.
 1725) Niedzielski Florian wyrob. lat 46, na cholerę.
 1726) Podgórski Wojciech wyrob. lat 38, na cholerę.

- 1727) Maciejowski Andrzej czel. mos. lat 30, na cholerę.
 1728) Teperowa Karolina wyrob. lat 17, na cholerę.
 1729) Wojciechowska Katarzyna służąca lat 35, na cholerę.
 1730) Tuchowski Kasper wyrob. lat 69, na cholerę.
 1731) Noworytkowa Wiktoria wyrob. lat 40, na cholerę.
 1732) Strowski Grzegorz wyrob. lat 40, na cholerę.
 1733) Płonka Józef wyrob. lat 37, na cholerę.
 1734) Rojewski Kasper wyrob. lat 40, na cholerę.
 1735) Różycki Józef wyrob. lat 29, na cholerę.
 1736) Drozdowski Józef żebra lat 12, na cholerę.
 1737) Szelichowski Józef wyrob. lat 33, na cholerę.
 1738) Sikorska Katarzyna lat 70, na cholerę.
 1739) N. N. kobieta konająca lat 35, na cholerę.
 1740) Pukowska Ludwika lat 41, na cholerę.
 1741) Słomski Ignacy wyrob. lat 35, na cholerę.
 1742) Karwatka Helena służąca lat 23, na cholerę.
 1743) Siak Andrzej posługacz szpitalny lat 45, na cholerę.
 1744) Binkowski Feliks lat 3, na cholerę.
 1745) Wędińska Maryanna lat 40, na cholerę.
 1746) Nediński Jan Nep. lat 6 1/3, na cholerę.
 1747) Sobol Stanisław terminator piekarski lat 20, na cholerę.
 1748) Nowakowska Katarzyna wyrob. lat 50, na cholerę.
 1749) Dziedzicówna Maryanna wyrob. lat 13, na cholerę.
 1750) Zagórska Maryanna wyrob. lat 35, na cholerę.
 1751) Bej Mikołaj ubogi lat 74, na cholerę.
 1752) Zacharska Antonina wyrob. lat 17, na cholerę.
 1753) Karwowski Jan malarz pokojowy lat 51, na cholerę.
 1754) Pogaczka Aniela wyrob. lat 22, na cholerę.
 1755) Kornecka Antonina córka Walentego wyrob. lat 3 tygodnie, na cholerę.
 1756) Zalaski Franciszek syn Piotra ogrodnika lat 1 3/4, na suchoty.
 1757) Longa Józef syn Józefa włościana 7 1/2 miesięcy na suchoty.
 1758) Kokoszka Józef dozorca przy kryminale lat 57, na cholerę.
 1759) Maziczówna Maryanna wyrob. z Niepołomic lat 60, na wyniszczenie głodowe i biegunkę.
 1760) Tobiaszewska Marya córka Jana wyrob. lat 4, na cholerę.
 1761) Dej Franciszek syn Kantego włościana lat 6, na cholerę.
 1762) Bosadzka Anna córka Roginy wyrob. lat 4, na puchlinę.
 1763) Szypuła Maryanna córka Jana wyrob. dni 8, w skutku konwulsji.
 1764) Kozłowska Franciszka lat 38, w skutku raka wątroby.
 1765) Krolikowska Maryanna służąca lat 33, na cholerę.
 1766) Wrońska Agnieszka córka Feliksa komornika lat 2 1/2, na suchoty.
 1767) Gadomska Katarzyna komornica lat 30, na cholerę.
 1768) Gadomski Jan komornik lat 40, na cholerę.
 1769) Prochownik Wawrzyniec lat 10, na puchlinę ogólną.
 1770) Wykieratowa Maryanna wyrob. lat 82, w skutku zgrzybiałości i puchliny ogólnej.
 1771) Gawlikowski Mikołaj pół roku, na cholerę.
 1772) Ernestyna Timesek córka Józefa 2 miesiące, na zapalenie.
 1773) Grodzicka Feliksa, na puchlinę.
 1774) Marona Wojciech lat 40, na cholerę.
 1775) Tuchalski Paweł lat 28, na cholerę.
 1776) Bioskowski Kazimierz lat 84, na cholerę.
 1777) Cyrcha Matylda lat 1 1/2, na dyaryę.
 1778) Rajtar Julanna lat 15, na cholerę.
 1779) Kadzińska Katarzyna lat 15, na cholerę.
 1780) Piotrowska Agnieszka lat 2 1/2, na cholerę.
 1781) Dygoma Józefa lat 60, na cholerę.
 1782) Szumlański Jan lat 39, na cholerę.
 1783) Prusakiewicz Edward lat 24, na cholerę.
 1784) Białczyński Karol lat 6, w skutku ogólnej puchliny.
 1785) Glimas Franciszek lat 20, na zapalenie płuc.
 1786) Sapiecka Maryanna lat 5, na cholerę.
 1787) Sikorski Piotr lat 80, na wyniszczenie sił.
 1788) Pawłowska Magdalena lat 36, na cholerę.
 1789) Galonka Maryanna lat 30, na cholerę.
 1790) Paorowicz Tomasz lat 84, na cholerę.
 1791) Czernecki Jan 7 miesięcy, w skutku trudnego zębiecia.
 1792) Pietrusińska Rozalia lat 60, na starość.
 1793) Sznarkowa Franciszka lat 34, na cholerę.

WYKAZ

zmarłych starozakonnych na Kazimierzu od dnia 1 do 10 lipca 1855 włącznie.

- 316) Grünbaum Rozalia lat 60 na cholerę.
 317) Fajwel Orgler wyrob. lat 50 na suchoty.
 318) Dawid Leib Lehrer lat 58 na cholerę.
 319) Sara Schuhlang córka szewca lat 4, na cholerę.
 320) Lewkowicz Abraham stolarz lat 32, na cholerę.
 321) Bandmacher Libe córka Mojżesza B. stolarza lat 17 na puchlinę wodną.
 322) Heller krawiec lat 58, na cholerę.

- 323) Wolf Hirs Vogelstrauch syn Izaaka F. lat 4, na cholerę.
 324) Naftal Leinkram bakałarz lat 52, konający do szpitala przywieziony.
 325) Ryfka Chailsche (Cheilsche) Lustig córka Berka faktora lat 7, na gorączkę trwającą.
 326) Fogler Wolf furman lat 20, na cholerę.
 327) Schenker Wolf stróż lat 51, na gorączkę żółciową.
 328) Łazar Grachman szewc lat 40, na cholerę.
 329) Sara Scheindel Griffel córka wyrob. lat 8, na cholerę.
 330) Debora Griffel, córka Motlocha G. wyrob. lat 5, na cholerę.
 331) Helena Hilfstein córka Izraela służącego lat 12, na puchlinę ogólną.
 332) Bruche Silberstein, córka Herszla faktora lat 2 1/2, na cholerę.
 333) Dresel Richel córka Abrahama R. strażnika lat 1 1/2, na cholerę.
 334) Marian Tachel Grinberg córka Abrahama wyrob. lat 1 1/2, na cholerę.
 335) Hinda Krongeld córka K. lat 5, na cholerę.
 336) Mojżesz Aaron Grinberg syn Napla faktora lat 16, na cholerę.
 337) Chaim Koplik syn Samuela Koplik faktora lat 14, na cholerę.
 338) Chana Hirszsprung żona faktora Sale Hirschsprunga faktora lat 44, na cholerę.
 339) Szymon Glatner syn Mojżesza G. szewca lat 4, na zapalenie mózgu.
 340) Frimet Fiszlowicz żona Wigdora Fiszlowicza lat 26, na cholerę.
 341) Elias Kaner syn wyrob. z nazwiskiem Esel lat 15 na tyfus.
 342) Fischel David syn Getzlera faktora, na cholerę.
 343) Majer Gittel córka Józefa faktora zboża, na cholerę.
 344) Goldberg Ryfka żona służącego lat 36, na cholerę.
 345) Lednicer Malke służąca lat 16, na cholerę.
 346) Ryfka Nache Feder, córka Izraela F. fabrykanta octu lat 1, na konwulsje.
 347) Izrael Hifstein służący lat 79, w skutku starości.
 348) Brand Sara służąca lat 18, na cholerę.
 349) Szyfra Lustgarten córka Mojżesza L. przekupnia lat 2 1/2, na cholerę.
 350) Knop Laja córka Herszla kramarza dni 14, na cholerę.
 351) Abraham Baszkopf syn Józefa B. żołnierza 2 miesiące, na cholerę.
 352) Sara Jachel Trener córka Samuela faktora lat 3 1/2, na cholerę.
 353) Bezimienny syn Józefa Apfelbauma 7 dni, na cholerę.
 354) Bezimienny syn Herszla Gumpłowicza dni 8, na cholerę.
 355) Hana Goldberg córka Dawida służącego G. lat 5, na cholerę.
 356) Scheinberg Chana żona Jakóba Herszla szynkarza lat 35, na cholerę.
 357) Izaak Schönberg spekulant lat 66, na osłabienie sił żywotnych.

URZĘDOWE

Kundmachung.

[N. 9495.] Wegen Herstellung einer Vicars- und Organisten-Wohnung an der St. Nicolaus Pfarrkirche in Krakau wird am 6ten August l. J. eine öffentliche Versteigerung in der k. k. kreisbehördlichen Kanzlei um 10 Uhr Vormittags abgehalten werden.

Der Anrufpreis beträgt 6231 fl. 20 kr. CMze und das 10-perzentige von jedem Lizitationslustigen im Baaren oder in Staatspapieren (nach dem Börsencourse berechnet) zu erlegende Vadium 623 fl. CMze.

Die Pläne und Überschlüge können vor und während der Versteigerung in der kreisbehördlichen Kanzlei eingesehen werden. — Krakau am 12ten Juli 1855.

Von der k. k. Kreisbehörde.

(810) Konkursausschreibung.

Bei der k. k. Landes-Regierung der Bukowina sind mehrere Concepts-Praktikantenstellen, theils ohne, theils mit dem Adjutum jährl. 300 fl. CM. zu vergeben, auch dürfte demnächst zur Besetzung einiger eventuell in Erledigung gelangenden provisorischen Statthaltere-Concipientenstellen mit dem Gehalte jährl. 700 fl. geschritten werden.

Bewerber um diese Dienstposten haben ihre gehörig instruirten mit der Nachweisung über die zurückgelegten juristisch politischen Studien so wie über die bestandenen Staatsprüfungen, und jene um eine Concipientenstelle ferner noch mit der Nachweisung über die abgelegte Prüfung aus der politischen Gesetzkunde versehenen Gesuche im Wege ihrer vorgesetzten, oder Falls sie nicht im Staatsdienste stehen, im Wege ihrer Zuständigkeitsbehörde bis zum 15ten August 1855 an das Landes-Präsidium zu Czernowitz zu überreichen.

Auf jene Bewerber, welche die Kenntniss einer slavischen oder romanischen Mundart auszuweisen vermögen wird vorzugsweise Bedacht genommen werden. Czernowitz am 6 Juli 1855.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE.

Dzień	Godzina	Wp. bar. w m. jar. przy 0° Reaum.	Stan ciepl. podług Reaumura	Wilgotn. powietrza względna	Nieruch. p. natężenie wiatru	Stan nieba	Zjawiska napowietrzne	Zmiana ciepła w ciągu dnia
								od do
19	2	28.709	+17.6	58.6%		zachodni średni		
	10	327.83	+13.0	84.3		slaby	pogoda z chmurami	
20	8	327.23	+11.5	86.4		zachodni b.		